

**YAYGIN DAMAR İÇİ PIHTILAŞMASINDA DENEYSEL
ÇALIŞMALAR : II JENERALİZE SHWARTZMAN
REAKSİYONU HUSULE GETİREN EN UYGUN SALMONELLA
ENDOTOKSİNİ MİKTARININ TAYİNİ***

Dr. Gülten TANYERİ*

Ö Z E T

Tavşanlarda jeneralize Shwartzman reaksiyonu husule getiren en uygun Salmonella endotoksini miktarı tayin edildi. Kullandığımız metodla 1/8 dilüsyonda 2 ml. olarak tesbit edildi.

GİRİŞ:

Tavşan deneylerinde intravenöz olarak çok yüksek dozlarda endotoksin zerkinden sonra hayvanların hepsinin bir kaç saat içinde öldükleri, aksine çok az doz endotoksin zerkinden sonra ise hayvanların hepsinin yaşadığı görülür. Her iki halde de gerek makroskobik gerek mikroskobik incelemelerde jeneralize Shwartzman reaksiyonu bulgularına rastlanmaz. Bu nedenle tavşanlarda jeneralize Shwartzman reaksiyonu husule getirecek en uygun endo-

toksin dozunun tesbit edilmesi zorunludur.

Bu yazıda tavşanlar üzerinde jeneralize Shwartzman reaksiyonu husule getirecek en uygun Salmonella Typhi endotoksin miktarı araştırılmıştır.

MATERYAL VE METOD

Atatürk Üniversitesi Ziraat Fakültesi çiftliğinde yetiştirilen ağırlıkları 1.5-2 kg. arasında olan, sağlam ve sıhhatli her iki cinsiyetten 35 ada tavşanı üzerinde çalışıldı. Endotoksin olarak daha

(*) Çocuk Hematolojisi ve Immunolojisi Kongresinde, 16-21 Temmuz 1973 İstanbulda bildirilmiştir.

(**) Atatürk Üniversitesi Tıp Fakültesi Çocuk Sağlığı ve Hastalıkları Kliniği Doçenti.

evvel hazırlanışı bildirilen (1) Salmonella endotoksini kullanıldı. Endoksin ihtiva eden solüsyon doğrudan doğruya veya steril şartlarda serum fizyolojik ile 1/2; 1/4, 1/8, 1/16, 1/32 dilüsyonlarda sulandırıldıktan sonra kullanıldı. Her bir dilüsyondan tavşaların kulak dış marjinal venasından 2 şer ml. enjekte edildi. Tavşan bu birinci dozdan sonra ölmemişse 24 saat sonra boyun bölgesinden kesilerek öldürüldü. Araştırmaya alınan her tavşan makroskopik ve mikroskopik olarak jeneralize Shwartzman reaksiyonunu yönünden (1-4) araştırıldı.

BULGULAR ve SONUÇ:

Tablo: 1'de görüldüğü gibi beşer tavşandan ibaret her guruba 1/1, 1/2, 1/4, 1/8, 1/16, 1/32 dilüsyonlardan ikişer ml. Salmonella endotoksini enjekte edildi. 1/1 ve 1/2 dilüsyonlarda Salmonella endotoksini zerkedilen tav-

şanların hepsi endotoksin zerkinden sonra 6 saat içinde öldü ve hiç birisinde jeneralize Shwartzman reaksiyonu bulgusuna rastlanmadı. 1/4 dilüsyon zerkedilen 5 tavşanın ikisi birinci zerkten, ikisi de ikinci zerkten sonra öldü. Yalnız bir tanesinde jeneralize Shwartzman reaksiyonuna rastlandı. 1/8 dilüsyon alan 5 tavşanın ikisi ikinci endotoksin zerkinden sonra ilk 24 saat içinde öldü. Bunlardan dördünde de jeneralize Shwartzman reaksiyonu tesbit edildi. Deney yeniden 5 tavşanda daha tekrarlandığında yine tavşanlardan 4 ünde jeneralize Shwartzman reaksiyonu husule geldi. 1/16 dilüsyonda ikinci enjeksiyondan sonra 24 saat içinde tavşanlardan biri öldü, tavşanların üçünde jeneralize Shwartzman reaksiyonu görüldü. 1/32 dilüsyonda endotoksin zerkedilen 5 tavşandan yalnız birinde jeneralize Shwartzman reaksiyonu bulguları tesbit edildi (Resim: 3-10).

TABLO 1

Tavşanlarda Jeneralize Shawartzman Reaksiyonu Husule Getiren En Uygun Salmonella Endotoksini Miktarının Tayini

Sıra No.	Tavşan Sayısı	Birinci Endotoksin	Ölen	İkinci Endotoksin	Ölen	Jeneralize Shwartzman Reaksiyonu
1	5	1/1 dil. 2 ml.	5	—	—	0
2	5	1/2 dil. 2 ml.	5	—	—	0
3	5	1/4 dil. 2 ml.	2	2 ml.	2	1
4	5	1/8 dil. 2 ml.	—	2 ml.	2	4
	5	1/8 dil. 2 ml.	—	2 ml.	1	4
5	5	1/16 dil. 5 ml.	—	2 ml.	1	3
6	5	1/32 dil. 2 ml.	—	2 ml.	0	1

Sonuç olarak kullandığımız metotla ada tavşanlarında jeneralize Shwartzman reaksiyonu hu-

sule getiren en uygun Salmonella endotoksin dozu 1/8 dilüsyonda 2 ml. olarak tesbit edildi.

SUMMARY

EXPERIMENTAL STUDIES ON DISSEMINATED INTRAVASCULAR COAGULATION.

I. THE DETERMINATION OF THE OPTIMAL SALMONELLA ENDOTOXIN FOR THE GENERALIZED SHWARTZMAN REACTION

In this study the optimal amount of Salmonella endotoxin for the generalized Shwartzman reaction on rabbits was determined.

KAYNAKLAR

1. Tanyeri, G.; Yaygın damar içi pıhtılaşmasında deneysel çalışmalar. I — Salmonella endotoksininin hazırlanması. Atatürk Üniversitesi Tıp Bülteni.
2. McKay, D.G.: Disseminated intravascular coagulation: an intermediary mechanism

of disease, Hoeber Medical Division, Harper and Row, Publisher Inc, New York, 1965, pp. 214-243.

3. Tanyeri, G.: Yaygın Damar İçi Pıhtılaşması Üzerinde Bir Araştırma. Atatürk Üniversitesi Yayınları No. 295, Sevinç Matbaası, Ankara, 1973.
4. Tanyeri, G., Yanyeri, K.: Yaygın damar içi pıhtılaşmasında kortikosteroidlerin rolü üzerinde deneysel bir çalışma. Çocuk Hematolojisi ve İmmunolojisi (16-21 Temmuz 1973, İstanbul) kitabı, say. 385-389.